

Projectvoorstel

ten behoeve van de belangenbehartiging en medezeggenschap van mensen met een licht verstandelijke beperking in Amsterdam:

de oprichting en inbedding van een LVB-cliëntenplatform (werktitel)

door: Sophie Pennington de Jongh

versie: concept: definitieve uitvoering projectplan wordt in 2016 bepaald in overleg tussen KansPlus Amsterdam, Cliëntenbelang Amsterdam en de Gemeente Amsterdam.

1. Inleiding

Mensen met een beperking moeten kunnen meedenken en meebeslissen over hun leven, de zorg en het beleid daarover. Net als ieder ander.

De dialoog tussen de gemeente, politiek, zorg- of welzijnsaanbieder en de burger leidt bovendien tot een meer vraaggericht en passend zorgaanbod.

Ook draagt deze dialoog bij aan het versterken van de inclusieve samenleving. Dit door samen te zoeken naar een antwoord op de vraag: wat heeft iemand met een beperking nodig om prettig te kunnen leven in de stad?

Per 1 januari 2015 is de gemeente Amsterdam verantwoordelijk voor de zorg voor mensen met een licht verstandelijke beperking (vanaf nu: LVB).

In de huidige structuren van belangenbehartiging en medezeggenschap zijn mensen met een LVB ondervertegenwoordigd. Dit heeft er mee te maken dat mensen met een LVB moeite hebben met bijvoorbeeld snappen, onthouden en generaliseren. Bovendien lijkt er een taboe te liggen op deze beperking: veel cliënten ontkennen zelfs een LVB te hebben. Slechts een enkeling wil in belangenbehartiging en medezeggenschap de stem van 'de LVB'er' vertolken.

In Amsterdam heeft KansPlus daarom het initiatief genomen om de belangenbehartiging van de LVB doelgroep vorm te gaan geven.

Niet volgens een vastomlijnde raad, maar in een netwerk waarin iedere persoon met een LVB mee kan denken op een manier die voor hem of haar passend en wenselijk is.

2. Totstandkoming projectvoorstel

KansPlus heeft ruim aandacht besteed aan het creëren van draagvlak onder de doelgroep en het betrekken van hen bij de ontwikkeling en vormgeving van het project. Het idee van een cliëntenplatform, en later dit projectplan, zijn dan ook meerdere malen met verschillende cliënten besproken.

Om draagkracht en bekendheid te verwerven en mogelijke samenwerkingspartners te ontmoeten is een 'rondje langs de velden' gemaakt: er is gesproken met allerlei personen die met de LVB-doelgroep werken of te maken hebben. Onder andere zorgmanagers, cliëntenraden, cliëntparticipatie-medewerkers van instellingen, hulpverleners, cliënten, projectleiders en welzijnsorganisaties.

Bij het uitwerken van het voorstel wordt het wiel niet opnieuw uitgevonden, maar wordt aangesloten op en gebruik gemaakt van het netwerk dat op dit terrein in Amsterdam en daaromheen al aanwezig is. Het LVB-cliëntenplatform vormt een netwerk tussen de verschillende initiatieven en sleutelfiguren. Signalen vanuit de verschillende initiatieven en cliënt-groepen worden gebundeld. En andersom worden cliënten vanuit de verschillende indicaties betrokken bij gemeenschappelijke advisering.

Samenwerkingspartners zijn gevonden in: Vereniging Cliëntenbelang Amsterdam, Stichting Prisma, Anders Kijken Anders Doen en de Expertisenetwerken Jeugd (L)VB en (L)VB 18+.

3. Doelen en uitgangspunten van de advisering

De doelstelling van dit projectvoorstel is om de belangenbehartiging en medezeggenschap voor mensen met een LVB in Amsterdam een toekomstbestendige vorm te geven. Dat wil zeggen:

- Het bewerkstelligen dat mensen met een LVB vanuit een onafhankelijke positie (gevraagd en ongevraagd) optimaal betrokken zijn bij de voorbereiding, vaststelling, uitvoering en evaluatie van het gemeentelijk beleid: op alle levensgebieden.
- Het inzicht verschaffen in hetgeen onder cliënten leeft om zoveel mogelijk te komen tot de ontwikkeling van optimaal gewenst beleid;

In het cliëntenplatform staat de expertise en ervaring van de cliënt centraal. Uitgangspunten en contouren voor de Groep zijn:

Wat houdt de belangenbehartiging in? En waar gaat het over?

- Het Platform adviseert zowel gevraagd (n.a.v. agendering door de gemeente of politiek) als ongevraagd (n.a.v. signalering vanuit de doelgroep zelf).
- De advisering betreft zowel de voorbereiding en vaststelling van beleid, als de uitvoering en evaluatie in de praktijk.
- Het bereik is levensbreed. De vraag 'wat heeft iemand met een beperking nodig om prettig te kunnen leven en zijn weg te vinden in de stad?' staat centraal. Daarmee gaat het bijvoorbeeld over de thema's: begeleiding en zorg voor deze groep, woonsituatie en –wensen, werk en inkomenssituatie, sociale vaardigheden en veiligheid, eenzaamheid, sociale contacten en (preventie van) criminaliteit.
- De belangenbehartiging richt zich op het zijn van gesprekspartner voor de gemeente voor gemeentelijke thema's, en gaat uit van de dialoog. Het Platform kijkt niet alleen naar de knelpunten, maar denkt ook mee over goede voorbeelden en ideeën voor verbetering.
- Daar waar het om onderwerpen gaat die het niveau van de organisatie overstijgen, komt de stedelijke belangenbehartiging in beeld. Instellingen en scholen blijven verantwoordelijk voor hun eigen beleid op het gebied van inspraak.

Hoe wordt met elkaar in gesprek gegaan?

- De belangenbehartiging gebeurt niet enkel schriftelijk. Het Platform brengt juist ook beleidsmakers, politici, zorgmanagers, zorgkantoren en instanties zoals de politie en woningbouw, met cliënten in gesprek.
- De uitwerking en invulling van de belangenbehartiging is laagdrempelig en toegankelijk. Een ieder kan meedenken op een manier die voor hem of haar passend en wenselijk is. De cliënt is de expert. De belangenbehartiging vindt plaats op een niveau waarop de cliënt echt mee kan praten.

Op welk niveau is De groep actief?

- Het Platform betreft cliënten dicht bij huis en in hun leefwereld, en opereert daarom grotendeels op stadsdeelniveau.
- Naast de activiteiten op stadsdeelniveau, is er wel één centraal aanspreekpunt.
- De advisering en belangenbehartiging vindt plaats op verschillende niveaus. Afhankelijk van het thema kan dat op gemeentelijk-, stadsdeel-, instelling- of organisatieniveau zijn.

Wie zijn de deelnemers van De groep?

- De uitwerking en invulling van de belangenbehartiging vindt plaats door de cliënten en/of vertegenwoordigers zelf.
- Belangenbehartiging hoort van onderop ingevuld te worden. Er wordt geen geheel nieuwe structuur opgetuigd. Er wordt waar mogelijk aangesloten bij het netwerk dat er op dit terrein in Amsterdam al aanwezig is. Er ligt een sterke relatie met de bestaande cliëntenraden en initiatieven.
- Er wordt ruim aandacht voor de diversiteit van de doelgroep (verschil in niveau, leeftijd, interesse, betrokkenheid, leefwereld, etc.)
- Sommige mensen met een LVB ontkennen hun beperking. Ook hen probeert het Platform te betrekken door de flexibiliteit (niet persé 'lid' te hoeven zijn), betrokkenheid van welzijnsinstellingen, een thema-gerichte aanpak en de inzet van ervaringsdeskundigen.

4. Het cliëntenplatform

Vorm

Met het oog op de geformuleerde doelstellingen en uitgangspunten is gekozen voor een netwerk-structuur met verschillende onderdelen. Zo is er enerzijds één centraal aanspreekpunt voor bijvoorbeeld beleidsmakers, maar worden anderzijds cliënten en verwanten in de brede zin betrokken, ook diegenen die niet 'vast' kunnen of willen deelnemen.

Met de gekozen structuur van belangenbehartiging is het mogelijk om het schaalniveau en de route van advisering aan te passen aan de activiteit, het onderwerp of het niveau van de cliënt.

Per onderwerp, gevraagd of ongevraagd, wordt bekeken hoe er een gedegen advies geformuleerd kan worden.

Plaats van advisering

Het cliëntenplatform adviseert niet alleen de beleidsmakers van de gemeente. Per onderwerp wordt bekeken wie er invloed heeft op het beleid en de uitvoering daarvan, en zo wordt bepaald waar wordt geadviseerd. Dat kunnen naast beleidsmakers van de gemeente bijvoorbeeld ook politici, zorg- en welzijnsaanbieders, bestuurscommissies en andersoortige organisaties zijn (politie, huisartsen, OKA's, etc).

Onderdelen

➤ Centrale cliëntengroep

Er wordt een centrale cliëntengroep opgericht. Hierin zitten vertegenwoordigers uit de stadsdelen, cliëntenraden van de instellingen en een aantal specifieke doelgroep-ambassadeurs (vooralsnog voor ouderen, allochtone cliënten, overlap ggz). Zij komen eens per maand bijeen en zijn het vaste aanspreekpunt voor beleidsmakers.

➤ Belangenbehartigings-teams in de stadsdelen

Per stadsdeel wordt een belangenbehartigings-team (werknaam: b-team) geformeerd, bestaande uit 3-5 cliënten, één of meerdere sleutelfiguren uit de buurt en een professionele ondersteuner.

Dit team fungeert als oren en ogen van het LVB-clientsplatform; zij praten met de doelgroep en bevragen hen over hun ervaringen en de knelpunten waar zij tegen aan lopen. Ten tweede vervullen zij een netwerkfunctie; zij onderhouden het netwerk van cliënten en stakeholders in hun stadsdeel. Ten derde zijn deze belangenbehartigers de ambassadeurs van de groep: zij zijn 'het gezicht' naar buiten toe.

Ieder b-team vaardigt één iemand af in de centrale cliëntengroep.

➤ Flexibele en online participatie

Naast de vaste deelnemers (centraal en in de stadsdelen) gaat ook ruim aandacht naar cliënten die niet snel geneigd zijn om deel te nemen. Mensen met LVB zijn geen homogene doelgroep. Moeilijk te bereiken subdoelgroepen (zoals bijvoorbeeld criminele jongeren, allochtone gezinnen, eenzame ouderen) worden zo nodig apart benaderd.

Voor hen worden werkgroepen georganiseerd over bepaalde thema's, wijken of doelgroepen. Geïnteresseerden ontvangen uitnodigingen (o.a. via facebook en vanuit de b-teams) en beslissen vervolgens zelf over welke onderwerpen ze meepraten en aan welke bijeenkomsten of activiteiten ze deelnemen.

Deze werkgroepen vormen de brede achterban en voeden de vaste deelnemers met ideeën en meningen voor het formuleren van adviezen.

Het kan voorkomen dat voor adviesverzoeken of thema's input van verwanten of familieleden gewenst is. Zij behoren daarom ook tot de flexibele achterban van het cliëntenplatform. En wordt een database van geïnteresseerde verwanten opgesteld. Zij kunnen ingeschakeld worden voor hun specifieke kennis en ervaring, of wanneer de cliëntengroep in haar advisering ook het verwanten-perspectief wil belichten.

➤ Monitoring

De informatie (verhalen, ervaringen en verbeterpunten) die wordt verzameld middels de bovenstaande methoden worden centraal geregistreerd.

Deze database dient als onderlegger voor de beleidsbeïnvloeding richting gemeente en/of politiek.

In het geval van gevraagd advies kan een uitdraai gemaakt worden van signalen over dat onderwerp.

